

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 129. — ŠTEV. 129.

NEW YORK, SATURDAY, JUNE 3, 1922. — SOBOTA, 3. JUNIJA, 1922.

VOLUM E XXX. — LETNIK XXX.

BARONI ZAHTEV AJO RAZSODIŠČE

ČLANE RAZSODIŠČA NAJ IMENUJE PREDSEDNIK HARDING. — ČE BI SE NJIHOVA ZA HTEVA URESNICILA, BI PREMOMARJEM SLABA PREDLA. — ZNIZANJE PLAČ BI BILA GOTOVA STVAR. — BARONI SE NOČEJO NIKAKOR POGAJATI S PREMOMARJI.

Premogariji v okrajih trdega premoga imenujejo sedanji štrajk "počitnice". Povsod je mir, nikjer ne pride do izgrede. Včeraj je pa začelo nekoliko valovitosti, ko so izvedeli premogariji, da nameravajo naprositi premogarski baroni predsednika Hardinga, naj imenuje posebno razsodišče, ki bi rešilo spor med njimi in premogariji.

United Mine Workers so že večkrat izjavili, da bodo sedanje "počitnice" izpremenili v resen štrajk, če premogarski baroni ne bodo hoteli prijeti z direktnimi pogajanj.

V rovih trdega premoga opravljajo z dovoljenjem unije svojo službo še kakih tritisoč mož. Zaposleni so pri sesalkah, gledajo, da ne izbruhne ogenj itd.

Ako bodo premogarski baroni

še znanprej tako tmoglavi kot so sedaj, bo unija tudi te ljudi odpoklicala.

Le malo upanja je, da bi bilo razsodišče, ki bi ga imenoval predsednik Harding na pritisk delodajalcev, nepristransko.

Kot ponavadi bi razsodilo njim v prilog, premogariji bi bili pa na cedilu.

O zvišanju plač bi ne bilo nobenega govora.

RUNYON ZA STROGO SUŠO.

Trenton, N. J., 1. junija. — Dr. Runyon, ki je republikanski kandidat za governerski urad v New Jersey, se je včeraj z odločnimi besedami izjavil za najstrožjo izvedbo prohibicijske postave. Nadalje je proti nočnemu delu žensk v industrijskih podjetjih, proti sprejemanju preveč številnih postav, na katere se takoj pozabi ter za razširjenje delavskega odškodninske postave, da bodo dobili poškodovani večje odškodnine.

NAD TRI TISOČ MASAKRIRANIH.

Atene, Grška, 2. junija. — V nekem nagovoru pred narodno poslansko zbornico je izjavil danes minister za zunanje zadeve, da so Turki v okrajih Amasia, Nova Cezareja, Trapezunt, Kaldaja, Rodopolis in Kolenia v Mali Aziji masakrirali nad tristo tisoč ljudi. Nepristano se tudi odvaja ženske in otroke.

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošila na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron	\$ 1.30	1,000 kron	\$ 4.00
400 kron	\$ 1.70	5,000 kron	\$ 20.00
500 kron	\$ 2.10	10,000 kron	\$ 39.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošila na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir	\$ 3.10	500 lir	\$ 27.50
100 lir	\$ 5.90	1000 lir	\$ 55.00
300 lir	\$ 16.80		

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Avstrija:

V Avstriji izvršujemo izplačila potov "Adriatische Bank" na Dunaju samo v ameriških dolarjih, katere se lahko zamenja tam jako ugodno za krome. Več pojasnila najdete nižje v tem oglasu.

V Jugoslaviji, Italiji in zasedenem ozemlju izvršujemo izplačila tudi v efektivnih dolarjih, ali z drugo besedo, v gotovem ameriškem denarju.

Na nakaznici ali v listu naj bo vidno napisano, da se ima izvršiti izplačilo v dolarjih.

Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriškem denarju, se nam mora poslati tudi za poštnino in druge stroške kakor sledi:

Za izplačila do \$10.— po 50 centov, za izplačila od \$10.— do \$50.— po \$1.—, za izplačila, ki presegajo znesek \$50.— po 2 centa od vsakega dolarja ali po \$2.— od sto.

Ako biva naslovnik v kraju, kjer Jadranska banka nima svojega urada, da bi mu dolarje na mestu izplačala, mu jih pošlje v denarnem listu na zadnjo pošto. To je najsigurnjši način nakazila, da dobi naslovnik resnično v roke ameriške dolarje, katere lahko potem proda, kjer mu najbolj kaže.

Od kar je Jugoslovanska vlada omejila prodajo svoje valute na "Narodno banko", pa ni posebno koristno pošiljati tja dolarje, ker se dobi v New Yorku mnogokrat za dolar več kron ali dinarjev kot v Jugoslaviji.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

(Advertisement)

NA ČAST NEZNANEMU VOJA KU.

Te dni so postavili v Potsdamu spomenik na čast neznane mu vojaku. Spomenik je umetniško delo enega najboljših nemških kiparjev.

POINCARE ZOPET

PRETI NEMČIJI

Izjavil je, da se seje seme sovražstva na drugi strani Rena. Francija bo ustrajala.

Pariz, Francija, 2. junija. — Tekom nekega govora glede zunanje politike Francije je izjavil ministrski predsednik Poincaré v poslanski zbornici, da bo Francija v slučaju flagrantnega kršenja versailleske mirovne pogodbe nastopila na lastno pest. Izjavo je sprejel gotovi del zbornice z velikim odobravanjem, dočim so dali socialisti, komunisti in nekateri radikali, v celnem nekako 120 poslancev, izraza svojim nasprotnim mnenjem.

Ministrski predsednik je nadalje obljubil, da se ne bo Francija vdeležila nobene politične konference v Haagu. Nasprotno pa je vlada pripravljena pomagati svojim zaveznikom, nevtralnimi in prejšnjim sovražnikom s tem, da bo odposlala francoske izvidce na konferenco izvidencev, ki se bo pričela 15. junija. Zopetna zgraditev Evrope je brez sodelovanja Združenih držav nemogoča, — je izjavil ministrski predsednik v nadaljnjem poteku svojega govora. Genovska konferenca je pomenjala v političnem oziru izjalovljenje prve vrste. S finančnega in gospodarskega stališča pa je pomenjala uspeh.

Ta izvajanja ministrskega predsednika so predstavljala odgovor vlade na celo vrsto interpelacij glede zunanje politike vlade. Poslušal se je prilike ter naznanil skorajšnji povratak francoskih čet iz Slezije ter izjavil, da so francoske čete tam kot drugo storile najboljše, da zagotovo mir, čeprav so je dolžilo Francijo, da ga ogrožajo.

Ne pomišljam se izjaviti, — je rekel ministrski predsednik, — da smo mi najboljši branilci miru. Najboljša pot, kako zagotoviti mir v Gornji Sleziji, ob Reenu in povsod drugod je ta, da se mirovne problema ne loči od uveljavljenih sklenjenih pogodb. Prvi pogoj za trajen in srečen mir je, da se ga ne pridobi na temelju omalovaževanja dogovorov ter kršenju mednarodnega prava. Glede razmerja med Francijo in Nemčijo je izjavil ministrski predsednik:

— Mi želimo zopetni pričetek normalnih odnosov z Nemčijo, a ne moremo pustiti v nemar sive sovražstva, katero se seje v Nemčiji proti Franciji. Francija je smela pričakovati, da bo pokazala Nemčija nekaj kesa, a mesto tega prinese vsaka razprava glede odgovornosti za vojno ter glede vojne odškodnine nove dokaze, da nastopa Nemčija v slabi veri.

POLOŽAJ NA IRSKEM

JE VEDNO SLABŠI

Vojsa je javno izbruhnila v južni Irski. — Vnela se je bitka na fronti, ki je dolga eno miljo.

London, Anglija, 2. junija. — Sporočilo se je semkaj, da se je odposlalo cesarske čete iz Newry na Irskem na pomoč ulsterskim specialnim policijskim silam, o katerih se je glasilo, da se bore na fronti, dolgi eno miljo na meji okraja Louth.

Ta akcija je bila vzporedna nenadno, potem ko je kabinet poklical k sebi Earl of Cavana ter vojnega ministra, Sir Laming Worthington-Evansa, da podata svoje nasvete glede vojaških odredb, ki bi bile potrebne na Irskem v slučaju, izjalovljenja pogojev za novo irsko ustavo.

Med tem časom pa je podal Sir James Craig, ulsterski ministrski predsednik, kabinetu svoje nazore glede stanja stvari v Ulstru. Čeprav ima sedaj 10,000 angleških čet poleg svojih ulsterskih pristovoljcev ter poleg tega še posebno orožništvo, se vendar pritožuje, da je njegova kontrola položaja nezadostna ter hoče prostoro, da se posluži čet kot se mu zdi primerno.

Dal je kabinetu tudi pojasnilo, zakaj ne more ulsterska vlada vzdržati postave in reda v Belfastu, a on očividno ni mogel prepričati kabineta, ki je končno privolil v uporabo angleških čet za zavarovanje Ulstra, a mu ni hotel dati dovoljenja, da uporabi te čete za operacije preko meje.

Ministrski predsednik Lloyd George, ki je preložil svoje počitnice v domačem Walesu v namenu, da izišči položaj, se bo danes najbrž zopet posvetoval z Arthurjem Griffithom. Mihael Collins bo najbrž odpotoval še danes v Dublin, da pojasni tamde Churchill v poslanski zbornici zadnja beseda, katero je izgovorila Anglija v sedanji krizi.

— Francija noče ničesar drugega kot izvedenje versailleske mirovne pogodbe, ki ni bila sklenjena izključno le v interesu Francije, kajti podpisalo jo je sedem in dvajset nadaljnjih narodov. Zakaj naj bi Francija žrtvovala katerokoli svojih pravic, potem ko je služila kot bojno polje za tih sedem in dvajset narodov? Pogodba nam daje pravico, da vzporedno povsem samostojno, brez sodelovanja zaveznikov, vojaške akcije v slučaju kršenja pogodbe.

TURKI TRPE BAJE

BOLJ KOT GRKI

Turki trpe baje bolj kot Grki.

Turški minister za zunanje zadeve, Izet pašah brani deportacije, katere hočejo zavezniki preiskati.

Carigrad, Turčija, 2. junija. — Izet pašah, turški minister za zunanje zadeve, je rekel včeraj v nekem pogovoru v svoji hiši glede deportacij v Turčiji:

— Ničesar nisem čul iz Angore tekot zadnjih štirih dni radi praznika Baraima. Vršile so se deportacije Grkov od morske obale v Anatolijo in te deportacije se vrše. Brez dvoma je dosti ljudi, umrlo na potovanju v notranjost dežele, kot se ponavadi zgodi ob takih prilikah. Kemal pašah nas je informiral, da je deportiral te ljudi, ker so kovali zarote proti njemu in sicer s pomočjo grške vlade. Organizirati se je hotelo revolucije, kar je dokazana stvar, kajti prišlo so grške bojne ladje ter obstreljevalne obale, da pomagajo svojim rojakom na kopnem.

— Mi upamo napraviti red ter tudi upamo, da bodo zavezniki dovolili našim kmetom vrniti se domov ter obdelovati na tisoče akrov rodovitne zemlje, ki je sedaj povsem neuporabna. Pred štirimi tedni smo poslali zaveznikom poslanec ter predlagali konferenco, ne da bi označili čas in prostor. Dva tedna poprej je staval Kemal isto prošnjo za uvodno konferenco v Ismidu, a dobili niso nobenega odgovora.

— Mi smo uverjeni, da bi Turčija lahko zavarovala manjšino, če bi nam hoteli dati zavezniški dosti časa, da odredimo vse potrebno. Med njimi pa bi bilo seveda vedno nekaj agitatorjev, ki bi skušali povzročiti zmede.

— Prepričan sem, da bi člani komisije, ki bi preiskala deportacije, našli, da je mohamedansko prebivalstvo Male Azije veliko več trpelo kot pa grško glede izgube življenj ter opustošenja lastnine. Mi upamo, da bomo kmalu pozdravili miroljubno uravnavo. Sedanji položaj ne more trajati neskončno naprej in Grki imajo velikanske stroške za vzdržanje kolonialne armade v Mali Aziji, dočim stanejo naši vojaški dosti manj, ker jih prehranjajo njih družine.

Ko ga je vprašal nato glede sovjetske Rusije, je Izet pašah odgovoril, da pomenja ogroženje civiliziranega sveta. Kemal pašah je zamenjal z boljševiki živila za orožje in municijo, a jim ni zaplaval ter vzdržuje 25,000 veterancev z Galipolisa, svoje najboljše ljudi, opremljene z artilerijo in aeroplani, na iztočni meji, da opazuje njih gibanja.

ZADEVA MILJO NARJA WARDA

Z ARETACIJO NADALJNJEGA ČLOVEKA V ZADEVI WARDA JE BIL STORJEN KORAK NAPREJ K KONEČNI REŠITVI ZAGONETKE. — WARDOVA IZPOVED NI BILA PRAVILNA. KDO JE PRAVZAPRAV NOVA PRIČA.

New York, 2. junija. — Wardova skrivnost se očividno bliža svoji rešitvi z aretacijo Jamesa Josepha Cunninghama, prejšnjega privatnega detektiva ter obiskovalca konjskih dirk, katerega so zaslislale zgodaj danes jutraj oblasti Westchester okraja v White Plains, Ugotovila Cunninghama stavlja na laž povest, katero je povedal mladi Ward uradnikom glede načina, kako je ubil Petersa in vsled tega je vrjetno, da bo moral Ward še danes zopet nazaj v luknjo.

Soglasno s povestjo Cunninghama je dobival mladi Ward denar od svojega očeta, George Warda, načelnika Ward Baking Company, s tem, da je pripovedoval svojemu očetu, da mu preti tolpa izsiljevalcev, z objavljenjem gotove povesti, tikajoče se njega, to je starega Warda, Cunningham priznava, da ne more dokazati resničnosti te povesti glede starega Warda. Soglasno s Cunninghamom je obstajal načrt v tem, da se njame mladega Warda v past ter ga proda odvjetniku njegovega očeta.

Cunningham je imenoval Bill Jacksona, tudi prejšnjega privatnega detektiva, kot drugega moža, na katerega je streljal Ward v noči umora Petersa in ki se nahaja v vsemem stanju. Ta človek je oni Jack, katerega je imenoval Ward v svojem poročilu glede tolpe ljudi, ki so skušali dobiti od njega denar. Imenoval je Charles Rogersa kot tretjega moža, katerega se je dosedaj omenjalo kot Charlie Rossa. Oblasti pa skušajo dognati, če ni morda Cunningham sam oseba, katero je navedel Ward kot Charlie Rossa.

V svojem prvem ugotovilu v hotelu McAlpin po njegovi aretaciji je rekel Cunningham, da je prišel Jackson k njemu par ted-

VROČEKRVA SENATORJA.

Washington, D. C., 2. junija. Tekom debate glede tarifa bi se senatorja McCumber in Robinson kmalu dejanski spoprijela ter se pričela obdelovati s pestmi.

PAPEŽEV ROJSTNI DAN.

Rim, Italija, 1. junija. — Včeraj je praznoval papež Pij svoj 65. rojstni dan. Dobil je številne čestitke in vsi kardinali in nadškofje so mu čestitali. Posebne delegacije so dospele iz Desio, njegovega rojstnega kraja ter iz Milana, kjer je bil nadškof, predno je zasedel prestol Petrov.

Izlet v Jugoslavijo.

Zadnji čas je za onega, ki namerava v stari kraj, in hoče imeti vse udobnosti na izletniškem parniku "Paris", da se javi.

Parnik "Paris" odpluje iz New Yorka 14. junija in 24. bomo že vsak na svojem domu.

Francoska družba mi je zagotovila vse mogoče udobnosti za izletnike v tretjem razredu na parniku "Paris" in tudi onkraj po železnici. Parnik "Paris" je največji parnik francoske družbe in je najmoderneje urejen.

Čimveč nas bo, tem prijetnejše bo, zato ne odlašajte, da ne bo prepozno. Okrog sto se jih je zdaj že javilo.

L. Benedik.

nov pred umorom ter rekel, da ima načrt, kako ujeti v past Walter S. Warda. Ta načrt je obstajal v tem, da se stavi mladega Warda v tak položaj, da se pokanjenemu očetu na zadovoljiv način, na kak način dobiva njegov sin denar iz njega.

Povest Cunninghama bo preresetala velika porota Westchester okraja, ki se bo sestala prihodnji ponedeljek.

STARA DEKLA V GOSPODINJSTVU PAPEŽA.

Rim, Italija, 2. junija. — Papež Pij je vrgel med staro šaro tradicijo stoletij, ko je nastavljal v notranjosti zidov svojega stanovanja svojo staro dekle Lindo, kot hišno gospodinjno ter nadzorico nad njegovo obleko. Tako poroča Giornale d'Italia.

Linda, ki služi že štirideset let v družini Ratti, je stala ob smrti postelji matere sedanjega papeža, ko se je slednji mudil na Poljskem. Po smrti svoje gospodinje se je umaknila v neki samostan v Milanu. Ko pa je postal Pij nadškof v Milanu ter kardinal ter ji poveril upravo svojega gospodinjstva. Ostal je kardinal le sedem mesecev, ko je bil izvoljen papežem.

Po tem novem povišanju se je Linda zopet odločila vrniti se v samostan, a mesto tega je bila poklicana v Rim in papež ji je poveril nadzorstvo nad oblekami ter pripravljanjem enostavnih jedil, katere zavziva papež.

To je prvokrat, da je bila ženski poverjena taka služba in konservativci v Vatikanu so dvignili protest proti temu. Sprejel jih je papež ter jim odgovoril na svoj običajni mirni način: — To je moja volja. Dostavil je, da je življenje papeža zvezano s tako velikimi žrtvami, tako ogromnim delom ter tako veliko odgovornostjo, da je tembolj potrebno, da si ohrani udobnost starih navad ter običajne službe.

V BOJ PROTI PIVU.

Baltimore, Md., 2. junija. — George Gunther Manufacturing Co. je bila v zveznem sodišču obsojena na tisoč dolarjev globe in obenem se je odredilo zatvorjenje pivovarne za eno leto, ker je pivovarna baje izdelovala močnejše pivo kot dovoljeno po suhaški postavi. Zadnja odredba pa je bila za nedoločen čas suspendirana proti kaveji tisoč dolarjev, vendar pa ne sme družba tekom enega leta izdelovati nikakega piva, ker bi bila drugače kaznovana radi omalovaževanja sodišča.

Sorodnike in znance je zopet mogoče dobiti iz starega kraja, ker je bila (triprocentna kvota) tozadevna potava podaljšana za nadaljni dve leti. Dobiti sorodnike in znance iz kraja imajo prednost ameriški državljani in oni, ki imajo prvi papir. Kdor želi dobiti koga iz starega kraja, naj nam piše, za pojasnilo; točna in solidna postrežba jamčena.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : : New York

(Advertisement)

Pozor!

Čimveč nas bo, tem prijetnejše bo, zato ne odlašajte, da ne bo prepozno. Okrog sto se jih je zdaj že javilo.

L. Benedik.

(Advertisement)

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by

Slovene Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Za celo leto valja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Canada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.50
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

GLAS NARODA

(Vlog of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovni pošilja po Money Order. Pri sprejetih kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejeto bivalnico naznanijo, da hitreje najdemo naslovnika.

22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2878

TRADE UNION LABEL COUNCIL

NEW YORK CITY

Dopisi.

Forest City, Pa.

Ti okraji, bolj kot kateri drugi v Ameriki, spominjajo na Slovenijo. Isto valovito ozemlje, zeleni hribi in doline. Celó podnebje je tako kot pri nas doma. Le zemlja pod površino je drugačna. Tukaj so skladi trdega premoga. Ponekod je deset žil trdega premoga, druga pod drugo in nekatere njih so debele od 3 do 20 čevljev.

Sedaj je po vseh Združenih državah vseprevladujoče vprašanje: koliko časa bo trajal štrajk, kdo bo zmagal, baroni ali premogarji? Majnariji so sedaj zaposleni z gradnjo in popravilo svojih domov. Nikdar se nisem videl naenkrat v enem mestu toliko ljudi barvati in popravljati. Tukaj je drugače kot so majnarske kempe po zapadu. Tukaj ima vsak majnar svoj kosček zemlje in svoj udoben dom. Noben kompanijski stražnik ali šerif ne more pognati majnarja na cesto, kot se to dela drugod.

Razen udarev kladva in hreščanja žage je ta okraj tako miren kot kaka slovenska vas v nedeljo popoldne. Nobenega piketa nikjer, nobenega državnega stražnika. Delo v rojih pa počiva. Na vprašanje, koliko časa bo trajala ta delavnost, ne bom skušal odgovoriti. Povsod sem pri majnarijah opazil popolno zaupanje v končno zmago.

V Forest City, Brownsdale in Vandlingu živi približno 400 slovenskih družin. Tukaj se stekajo trije okraji. Vsa naselbina je pa samo eno mesto. To je res prijetna slovenska naselbina. Priscena gostoljubnost, s katero sem bil sprejet, se je vtisnila globoko v moj spomin. Bodite prepričani, prijatelji, da vas ne bom tako zlepa pozabil. Pozdravljeni!

W. P.

Claridge, Pa.

Ne poročajo danes mnogi časopisi preveč o stavki, ker kar imajo višje glave med seboj, navadno ostaja za njihovimi vrati. Mi dobro vemo, kaj pomenja ta molk. Nam so že naši listi kot "Glas Naroda", povedali nekoliko, kar lahko tolmačimo, da ne bo oolgo, ko bo počila koža na velikem bobnu naših nasprotnikov, kateri so danes kot vse kaže že v kleščah. Že sami pripoznavajo, da se bodo morali na milost ali nemilost podati "nadležnim in nikdar sitim" premogarjem.

Še pred par dnevi so trdili o vedno padajočih življenjskih cenah, s katerimi se s plačo, ki jo ponujajo, lahko grofovsko živijo. Oni menda pričakujejo od premogarjev, da bodo jedli stvari kot jih jedo Lahi in kitajski kuliji, ter bodo za obleko nosili srajce, hlače in slape in bi posedali okrog kompanijskih barak. Kot taki bi seveda ne imeli drugega obzora kot s postelje v rovi. Čitali bi tudi ne časopisov, ker gotovo bi jih na tak način ne imeli s čim plačati. Da, s takimi ljudmi se bi že ravnalo kot bi se jim zljubilo. Kdor gre le malo okrog, lahko vidi padajoče cene, z manj kot 15c sploh nikamor ne prideš. Dajm nikjer ne pride v poštev, razen na pošti za znamke. To je pri nas, če je pa drugod ceneje, tega ne vemo mi.

Naše in druge ujede so imele navado pripovedovati in tarnati, da so jih pričeli premogarji posnemati v vseh njih običajih in da že potegujejo silnate jezike nad njihovimi obloženimi mizami, kar so pošteno prislužili. Pravijo, da mi premogarji živimo naravnost v razkošju in potrti, posebno če si je tu in tam kak premogar omislil "second hand" Ford. Na splošno se pa oni prevažajo v avtomobilih, kot je oni pajaca Arbuckla. Da, še z aeroplani bi se prevažali, ko bi ne imeli strahu za svoje kosti. Ravno tako vidijo tudi vsem ogoče na naših oblekah. Mislijo namreč, da bi v šitnih cipah okrog hodili ali tako kot cigani. Tako kot vidimo, nimajo res nobenega smisla kako se dostojno živijo po načinu, po katerem naj žive premogarji in drugi delavci.

Tako, o tem naj bo dovolj. Ti in tam se slišijo pritožbe, da je pittsburskega in drugih bližnjih krajev, prihajajo ljudje opravljati delo v naše premogove rove, to je

v westmorelandski okraj. Če je res in lepo, zato prosimo tamošnja slovenska društva, da kontrolirajo svoje odsotne člane kje da se nahajajo. Istotako naj delujejo tudi na to pri unijskih sejah in povedo, da naj tudi unija gleda za onimi, kateri mogoče niso pri nobenem podpornem društvu, da bodo vedeli za nje. Morda je vse to le prazna bajka kar se govori, lahko je pa tudi vrjetno. Ne mislimo, da bi bili to Slovenci, ampak ljudje, kateri nimajo o kakik organizaciji nobenih pojmov in ljubijo življenje, ki se gabi poštenemu delavcu.

Pozdrav štrajkujočim čitateljem. Od naših pa pričakujem, da se kdo izmed njih oglasi s kakim dopisom.

Štrajkar.

Chicago, Ill.

Prosi se rojake v Chicagu in v okolici, da ne bi kako drugo društvo delalo veselice ali piknika na dan 26. in 27. avgusta t. l., ker bo priredil na ta dva dneva Slovenski Delavski Sokol Chicago svojo veliko slavnost ali desetletnico svojega obstanka. Vdeležila se bodo mnoga sokolska društva: Slovenski Sokol Cleveland, Slov. Sokol Waukegan, Hrvatski Sokol St. Louis, Milwaukee, South Chicago in Chicago ter sokolska društva Češkega Sokola iz Chicago, South Chicago in raznih drugih mest. Stroški bodo veliki in program jako bogat. Rojaki bodo zopet videli, kaj je Sokol in kako deluje za narod tukaj v novi domovini. Nisi imel mogoče priložnosti v domovini postati Sokol, tukaj je pa imaš. Postani telovadec ali podporni član Sokola, da nam pomagaš vzdržati sokolsko društvo. Rojaki so nam še vedno pokazali na vsakem nastopu, da ljubijo slovenske sinove in hčere, ki delujejo za narod in za napredek. Proslava desetletnice se vrši v dvorani na 1812-1816 South Ashland Avenue dne 26. in 27. avgusta t. l. Bolj natančni program bo še objavljen v listih. Torrej, rojaki, pokažite drugim, da smo Slovenci složni. Na zdar!

Zapisnikar

Slov. Del. Sokola "Chicago"

Še o smrti Rudolfa.

Po dunajskih časopisih so se v zadnjem času pojavile nove vesti o zagonezni smrti bivšega avstrijskega prestolonaslednika, Rudolfa, ki temelje na podatkih feldejgmajstra Marguttija, ki je bil dodeljen generalnemu adjutantu starega Franca Jožefa. Po teh podatkih je nastala tragedija na sledeči način:

Franca Jožef je svojemu sinu Rudolfu odločno prepovedal zakon z Marijo Vescero. S tem je bila za Rudolfa stvar končana. Povedal je to baronici Vesceri kar naravnost nakar se je odpravil v Mayerling, kjer je stanovala mlada, nenavadno lepa žena grajskega gozdarja, skatero je živel Rudolf že nekaj časa v intimnih odnosih. Gozdar, ki je bil silno ljubosumen, je Rudolfa večkrat posvaril. Usodepolnega dne ga je zalotil pri svoji ženi in mu s sekuro razbil glavo. Medtem je prišla v Mayerling tudi baronica Vescera da se definitivno pomeni z Rudolfom glede prekinjenja odnosa. Ko je izvedela, kaj se je zgodilo, je izvršila samomor.

Organizacija oženjenih duhovnikov.

"Matin" poroča, da je pariško policijsko ravnanje registrirano društvo "Solidarite sacerdotale", katerega člani so pošteno oženjeni duhovniki. Društvo predseduje župnik Adrot, ki je izjavil, da je v Franciji 7000 oženjenih duhovnikov.

3000 napak v starem testamentu.

Znani orientalist Friderik Delitzsch si je nadel težko nalogo, da našteje vse napake v sv. pismu stare zaveze, da bi mogel besedilo potem kritičneje obdelati. Po njegovi ugotovitvi se nahaja v stari zavezi nič manj kakor 3000 neoporečnih napak v besedilu.

Peter Zgaga

Jugoslovanski kralj ima 96 milijonov dinarjev na leto.

To je precej. Toda vladarju, ki bi res kaj ddbrega naredil, bi se izplačalo dati dvakrat toliko.

Bivša avstrijska cesarica Zita je dobila deklico. Sedaj ima menda že sedem ali osem otrok.

Pa naj jih ima še toliko, naj se še toliko podi in prizadeva, na avstrijski prestol ne bo spravila nobenega.

Moda dela in ustvarja, skrajšuje, širi, daljša, striže, predpisuje itd. Njen delokrog je velikanski. Nikdar se pa ne bo zgodilo, da bi predpisala ženskam take čevlje, da bi jih mogle nositi.

Downtownskemu rojaku svetujem, naj vdrugič svojo boljšo polovico na špago priveže, kajti cvrtn je pretenak.

Malo tedenskega pregleda.

Rojaki, ki niso v cerkvi spali, so imeli v nedeljo priliko slišati, da cerkveni dolg raste.

Iz oglasov po slovenskih listih sem izprevidel, da je najmanj petnajst parobrednih družb najbolj-sih na vsem svetu;

in da je trinajst parnikov doseglo v naglici svetovni rekord; da je cena temu ali onemu predmetu na desetih krajih najnižja;

da je v Ameriki najmanj trideset javnih činovnikov, ki opravljajo vsa v to stroko spadajoča dela;

in poleg teh dvajset zastopnikov, ki so edini.

V listih je bilo natisnjenih trideset opominov, ki so zadnji. In trideset takih zadnjih opominov bo natisnjenih vsak teden do konca leta.

Čital sem članke iz uredništva, katero sestoji iz enega samega človeka, ki pa samemu sebi pravi "mi".

Videl sem veliko oglasov, naj se oglasi ta in ta, češ, da imajo zanj važne novice iz starega kraja. (Podomače se pravi to: Po-vej, kje si in nam pošlji dolarje).

Čital sem tudi ferman iz upravnistva nekega slovenskega tednika in v njem naslednje besede: — Ako takoj ne obnoviš naročnine, si nezavezen.

In za temi besedami sem čital nekaj nenatisnjenega: Če ne bo naročnina takoj poravnana, bo postal list nezavezen.

Jako me je presenetil poziv ameriškega lista, naj se zglaševam, ki imajo bele izkaznice, dne 16. maja na ljubljanskem magistratu.

Velik užitek sem imel pri član-ku, v katerem se franciskan klavo zagovarja, da ni nastal iz opice.

V listu, namenjenem proletarjatu sem opazil poljudno razpravo o psihodinamični koleriki in usurpatorično centripetalni reakciji.

In koncem konce, čital sem tudi pismo čikaškega sesavea, ki ga je naslovil svojim glodavcem.

Jugoslovanska

Katol. Jednosta

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni urednik:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 935 E. 155th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS PALANT, Box 108 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROCKEN, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrti: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni urednik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 543 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MOHOR MLADIĆ, 2003 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poročni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 2912 Beacon Ave., Seattle, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Društveni odbor:

VALENTIN PIRC, 519 Keadow Ave., Rockdale, Ill.
PAULINE ERMEN, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STEELE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARCO, 708 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradje glasil: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih zadev kakor tudi denarne pomoči-
tro naj se pošiljajo na glavne tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja
na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov
in bolnišnice sprejema naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.
Jugoslovanska Katoliška Jdnota se priporoča vsem Jugoslovanom
na obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglaši
tajniku bližnjega društva J. S. E. J. Za ustanovitev novih društev
se pa obrnite na gl. tajnika. Nove društvo se lahko ustanovi s 8
članov in članicami.

Iz Jugoslavije.

Odlikovanje umetnikov.

Načelnik zagrebskega prosvet-
nega oddelka banki svetnik No-
vak je podelil v znak priznanja za
dolgoletno umetniško delovanje
ametičana zagrebske opere Ma-
riji Stroz in Milki Trnina red
sv. Save III. razreda, Nikoli Mi-
lanu in Dragu Freidenreichu pa
red sv. Save IV. razreda.

Bogoslovci bodo službovali v bol-
nicah.

Kakor se poroča iz Beograda,
bo vojno ministrstvo vpoklicalo
v vojaško službo vse rekrutirane
bogoslovce. V službovanje bodo
dodeljeni bolnicam, da si pridobé
potrebno znanje v pomoč bolni-
kom, da bodo kot duhovniki lah-
ko v pomoč ljudstvu v slučaju, če
ni pri roki zdravnika.

Starodavni zvon v Splitu.

Škof dr. Jerolim Mileta je v
peristilu splitske katedrale blago-
slovil zgodovinski zvon Bumbal,
ki je bil vlit v 17. stoletju, leta
1830. prelit in — ker je za časa
svetovne vojne počil — sedaj na-
novo prelit, da s svojim zvokom
naznanja Splitanom prihod kra-
lja Aleksandra. Splitski listi po-
ročajo, da je obred bil lep, poln
poezje in liturgične mistike.

Lepa dedščina.

Mizar Fran Milošević v Splitu
je prejel te dni poročilo, da mu
je umrl stric v Ameriki, ki mu je
zapustil 40.000 dolarjev, kar zna-
ša 3 milijone dinarjev. Milošević
namerava odstopiti v Ameriko,
da osebo prevzame dedščino.

Vojak ustrlel dijaka.

V Dubrovniku je vojak Moho
Trapan iz Poče ustrlel dijaka
Mateja Siminijatića, ki je na me-
moč.

ZAKAJ? —

plačate več, za pravi, pristni Columbia gramofon, ako ga dohite EDINO L.F.
OD MENE 10.00 CENEJE. Zaloge je obilna. Rekorder v vseh jezikih po
75 centov komad. Sežite takoj na te izvanredni priliki. Celik dohite pri:
Victor Navinsek, 331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
Opomba: Pazite na ime "Columbia", varstvena znamka.

ŠTEDENJE KOT IZDATEK**Katero pot gre Vaš denar?**

PRORAČUN VAŠIH PREJEMKOV IN IZDATKOV VAM BO POVEDAL TO V NAPRAVI

Prihraniti denar ni tako težavno, ako se ve na kateri način. Izkušnja je dokaza-
la, da postane štedenje čisto lahko in umevno, ako se preračuna načrt za izdaje svojih do-
hodkov, brez ozira na to kako žali so, ali kako občutni so odbitki na istih.

Ako smo torej dosegli stališče, pri katerem smatramo naše prihranke kot rečno po-
stavko naših izdatkov, s tem da položimo za prihranek določeni znesek na stran tako si-
gurno in skrbno kakor ga bi doigovali mesarju namesto samemu sebi — potem je vpra-
šanje rešeno.

DAJTE NAM PRILIKO RAZLOŽITI VAM NAČIN, KI BI BIL NAJBOLJ PRIMEREN
VAŠIM POTREBAM.

FRANK SAKSER STATE BANK

Glavno zastopstvo

Jadranske Banke

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Pomankanje mesa v Avstriji.

Z Dunaja poročajo: — Na Dunaju je tako pomankanje mesa, da meji skoro na lakoto. Cene so dosegle nevrjetno višino in meso povsem nedosežno za povprečno gospodinjstvo. Vzrok vsega tega je splošna izvozna prepoved od strani Madžarske, ki je v glavnem zalagala Dunaj z mesom. Pred nekaj časa je zavezniška reparacijska komisija zahtevala od Madžarske 28.000 glav goveje živine na račun vojne odškodnine. Madžarska vlada je skušala doseči v Parizu razveljavljanje tega povelja ali vsaj skrajšanje števila živine in ko so postali vsi tozadevni poskusi neuspešni, je ustavila vse izvažanje mesa z izjavo, da bi pustilo izročitev tako velikega števila goveje živine Madžarski brez zadostnih zalog za domačo porabo in da bi bilo vsled tega nevarno nadaljevati z izvažanjem mesa.

Ta odredba je imela neposreden učinek na Dunaju. Cene mesa so šle navzgor z vznemirljivo naglico ter dosegle v štirinajstih dneh svojo dvakratno prejšnjo višino. Soglasno z mnenjem uradnih krogov v Avstriji je bilo to ravno ono, kar je hotela imeti Madžarska. Dunaj je sorazmerno priljubljen pri zapadnih silah ter predstavlja ob istem času mesto nevarnosti, če je zakladanje mesta z živili ogroženo.

Dunajski listi so objavili napol oficijelne mišljaje iz Budimpešte, da ni krivda Madžarske, če preči Dunaju zopet lakota in da bi se morala dunajska vlada obrniti na Pariz, da bi zavzeli zavezniški bolj popustljivo stališče napram Madžarski. Madžarska vlada se je hotela poslužiti Avstrije kot orožja, da doseže v Parizu svoj cilj. Ob istem času pa je predlagala avstrijski vladi na zaupen način, da je pripravljena razveljaviti prepoved izvoza mesa, če bi Avstrija pustila v deželo gotovo množico madžarske vina ali znižala uvozne pristojbine na madžarsko vino v splošnem.

To je pokazalo resnični vzrok zaprtja madžarske meje. Meje se ni zaprlo radi pretežega pomankanja mesa na Madžarskem, temveč v namenu, da se prisili Avstrijo postati sekundant madžarske stvari v Parizu ali pa vzeti vino, katerega Avstrija ne potrebuje, da dobi potrebna živila, katerih ne more pogrešati. Razvnetega pa so dobili tukajšnji vladni krogi utis, da se poslužuje Madžarska odvisnosti Avstrije od sosednjih držav glede poljedelskih in živilskih proizvodov kot sredstva osvete za prisilno predajo Burgenlanda in da in da je spor radi mesa le prvi korak k trajni politiki ekonomskih šikan. (Prav kot je delala Madžarska tudi s Srbijo.)

Seveda stori avstrijska vlada vse, kar je v njeni moči, da dobi potrebne zaloge iz drugih virov. Soglasno z zadnjimi poročili je Rumunska pripravljena dati na razpolago nekaj goveje živine in precej vrjetno je tudi, da bo Jugoslavija odstopila Avstriji svoj delež madžarske vojne odškodnine, obstoječ v goveji živini. Razvnetega pa je še nekaj ameriškega zmurznega mesa v Avstriji in to se bo razdelilo med konsumente za zmerne cene.

Vse te odredbe pa bodo prinesle le začasno odpravo. Avstrija s svojim gostim prebivalstvom ter revno zemljo ne more trajno pogrešati madžarskih poljedelskih proizvodov in to prav posebno ne radi tega, ker je madžarska valuta zelo nizka v primeru z rumunsko in jugoslovansko. Ker stoji avstrijska kromna v bližini ničle, postane vprašanje, če naj pridejo importirana živila iz Madžarske ali drugih nasledstvenih držav, skrajne važnosti.

V mirovnih pogodbah, sklenjenih v St. Germain in Trianon, se je Madžarska obvezala, da bo prodajala Avstriji svoje preobite poljedelske proizvode. Potek dogodkov po podpisu mira pa je pokazal, da je mogoče izogniti se določbam mirovnih pogodb ali vsaj zavleči njih izvedenje, če se država resno zavzame za kaj takega. Potom politike pasivnega odpora se lahko napravi vrednost pogodb, katerih obveznosti povsem iluzorne. Tega se tudi boje tukaj. 28.000 glav goveje živine, čeprav lepa množina, ni toliko, da bi se občutilo v deželi, kjer predstavljajo posestva s tisoč glavami živine preje pravilo kot pa izjemo.

Tekom prvih par mesecev tekočega leta je eksportirala Madžarska edino v Avstrijo nad 44.000 glav goveje živine, ne da bi govorili o neprestanih transportih na Bavarsko. Če je Madžarska pripravljena zakladati Avstrijo z mesom, v slučaju, da bi slednja je imela njeno vino, je jasno, da bi lahko eksportirala meso tudi brez te kompenzacije, če bi le hotela. Visoka carina na vino in slične predmete luksusa od strani Avstrije je neobhodno potrebna, če hoče obubožana država vsaj nekoliko izboljšati svojo trgovsko bilanco. Vsiljevati ji predmete luksusa vsprši sedanjih razmer bi le pomnilo pospeševanje njenega pogina, katerega pa hoče preprečiti celi svet z izjemo Madžarske in to iz povsem umernih razlogov.

Moja zvezda.

Božična noč, srečna noč!

"V tej blaženi noči vidijo nekateri srečni ljudje ravno o polnoči uri na nebu svitlo zvezdo, katere se drži zlat križec. Ta zvezda pomenja srečo za vsakega, ki jo vidi. Seveda jo morejo videti le oni, ki so v popolni milosti božji!"

Tako nam je pravila mama in ušaljena je bila, ako jej nisimo verjeli.

Da, da, bilo je lansko božično noč, ko mi je prigovarjala zlata mamica, naj grem iskat "srečno zvezdo"! A jaz je nisem našel! Sedla sem k peči poleg nje ter se začela razgovarjati z njo o tem in onem. Zlostne misli so mi vstajale v duši, a skušala sem jidobri mamici prikriti. Slutila sem namreč, da bom morala prav kmalu oditi po svetu in da nočoj zadnjič obhajam sveti večer v hiši, kjer mi je tekla zibelka, v hiši, na katero me prikipe tisoč srečnih spominov....

Zrla sem nepremimo v ljubo mamico in zdela se mi je, da zrem v ono "srečno božično zvezdo", ki mi zatone kmalu — prekmalu....

Kakor sem slutila, tako se je zgodilo. Še tisto leto smo dobili v hišo novo gospodinjstvo, ki je zavzela moje mesto, a jaz sem morala po svetu.

Rostovila sem se od rodne hiše z ono nepisano bridskostjo v srce, ki jo okuša le oni ki hodi po tisti poti, na katero sem bila pri-morana stopiti jaz!

Ej, pot od doma je grenka, grenka!

Toda naša usoda je mnogokrat brezčutna in neusmiljena ter se igra z nami kakor veter s travnimi bilkami.

V svetu sem se kmalu privadila novemu življenju. Našla sem ljudi, ki sem jih ljubila in oni so ljubili mene. A kljub temu se me je mnogokrat z neko neodoljivo silo polasčalo hrepenenje po domu, po mamici in njeni ljubezni, po oni ljubezni, ki jo more gojiti do svojega otroka le mati in nihče drug na svetu....

In tako se je zopet nagnilo leto in zopet je napočil sveti večer. O, s kolikim veseljem sem ubrala pot pod noge, koteč doma obhajati božično noč! Z nebesnega oboka so začele vedno pogostejše gledati name zvezde, ki so s svojo lučjo še bolj podigale v meni hrepenenje, da vidim čim prej mojo "srečno zvezdo", oblagodarjeno z bogatim žarom materine ljubezni!...

Že sem se bližala domači vasi. Tupatam me je ustavil kak znanec, prijazen vabeč naj stopim z njim v hišo, da praznujem pri njem sveti večer. Toda gnalo me je z vsilo silo naprej proti rodni hiši....

Mamica je že čakala name. Prihitela mi je naproti ter me odvedla v hišo.

In zopet sva, kakor pred letom, sedli k peči ter se zapletli v živahnem pogovoru.

O železniški zvezi Slovenije z morjem.

Ing. T. Šimetov piše:

Nisem železniški strokovnjak in tudi ne poznam približno ne enega ne drugega v ospredju stojičih načrtov za takozv. železniško zvezo Slovenije z morjem. Zato ne morem in nočem zavzemati stališča ne za eno ne za drugo traso. Vso to zadevo zasledujem namreč že od prvega začetka iz povsem drugih vidikov, in ker drugi nočejo in ne morejo, da se splošno rešilno besedo, mi ne preostaja drugega, kot da sam spregovorim še nekaj besedi k temu sprašnju.

Ni bilo le slučajno, da je ravno slovensko gozdarsko društvo takoj po sklenitvi rapalske pogodbe, če se ne motim že dne 26. novembra 1920, sklicalo neke vrste anketo o tem vprašanju in poslalo na merodajna mesta spomenice, v kateri zahteva takojšnje zvezo Slovenije z našim morjem. Naša lesna trgovina in z njo vse naše gozdarstvo se najbolj trpi na pomankanju te zveze. In vendar se je tudi ta, najbolj interesirana stran, predvsem ozirala na nekaj višjega, kot je pozneje iz tega toli naravnega semena vzklilo. Zahtevalo se je, da ta zveza bo dajala v pomoč in in ta je aktualna — lahko prevzame in obvlada ves srednjeevropski jadranski promet, ker je tako bomo svobodni in v stanu, določiti vsakomur pogoje sožitja na svojem lastnem morzem. Zahtevalo se je, da je, da bo dajala ta začetni del pravega takšna, da se ga bo moglo nadaljevati v prvotno paralelno jadransko železnico od Maribora čez Ljubljano, Split, Kotor. O ogromnem pomenu in potrebi tega projekta bi lahko pisali knjige. Pomisliti je treba le, kako se je že biva Avstrija, ki je razpolagala s dovolj močno vojno in trgovinsko mornarico, z vse resnostjo počela s to mislijo in je le madžarskim bogotečem in tretjemu v troje zvezi zahvaliti, da ta načrt ni mogel biti izveden. — Pravilen začetek je polovica storjenega in ta začetek ne sme trpeti na omejeno stališče, na ozko očiščenost, egoizmu, kampanilizmu. Zadnji čas je, da to veliko misel spet oživimo. Brali smo pred kratkim, da se srednjeevropski promet orientira proti Galici ob Črnem morju (ker nismo sposobni napraviti najprirodnejše zveze?), nadalje, da se ravno v teh dneh gre za drugi Rapallo, končno, da se je resno ministrstvo že odločilo za eno obstoječih tras....

Izdelovalci omenjene spomenice so dobro videli in dobro poznali svoje ljudi. Zavezništvo, sosedstva Italija, je hotela in hoče dobiti v izključivo posest — čez Trst Reko in Zadar — vime ogromne molzne krave, ki ji je glava Erdeljske gorovje, hrbet Karpati in Sudeti, telesje pa vse bogato Podonavje od Karpatov do Tirola in Jadrana. Kot nameček pa hoče Italija pritegniti še ves Balkan v področje svoje sesalne kulture. Načrt je tako imeniten, da dela vsjo čast že tako brihtni glavam prijazne sosedne. Nesreča pa je le v tem, ad so prizadeti narodi toliko "nehvaležni", — g. D'Annunzio dixit —, da želja velike zavezništve, biti barbari in njih ozemlje hujše nego kolonija, nikakor ne marajo izpolniti. Mala antanta je ime tisti pošasti, v katero se prelevuje nedolžna kravica — Sto kilometrov železnice, ki jo za pravo silo potrebujemo, bi bilo že večkrat poplačano na sami valuti, če bi jih bil le že v prvem letu po prevratu mogli napraviti in dovolite, da izpovem svoje toli obsurdno mnenje, da bi dalekogleden železniški in diplomatski traers bil svoječasno z merjenjem od Kočevju — ohranil namreč vsaj železnico št. Peter — Reka. Tudi sosedstva bi bilo danes že povsem drugače, če bi to bilo zgodilo: bili bi enaki, in le med takšnimi je odkritosrečno prijateljstvo možno.

Da se na Češkem, v Avstriji in v Nemčiji izredno interesirajo za dobro zvezo z Jadrantom, oziroma s Splitom, smo slišali že večkrat. Pisalo se je tudi, da bi morebiti bili tudi Čehi bili pripravljeni prevzeti del stroškov za to zvezo ter da bi Nemčija izgradila moderno luko na račun reparacij. Če so to danes morebiti le še domneve, sem prepričan, da ne bodo jutri — mi pa ne smemo pozabiti, da je naša jadranska obal edini kos odprtega morja v rokah vseh Slovanov, dasi "največ sveta otrokom sliši slave!" — Njena ohranitev je torej — več kot slovenskega in jugoslovanskega, vsaj pa več kot kočevskega pomena. Zavedajmo se tega, ker sovražniki se tega že zdavnaj zavedajo. Mislim, da se še ni gradila železnica, kjer bi nacionalni gospodarski, strateški in politični momenti bili tako močni in v takšnem skladu, kot so pri naši zvezi Slovenije — recte Slavije — z morjem.

Teh argumentov žal še nikjer nisem ne čital ne slišal razem načelno v je omenjeni spomenici, dasi se je prelože toliko črnila. Odkar so nam prijazni sosedje pokopali idejo koridorja, zdi se, da smo izgubili vsako širšo orientacijo. Zgodilo se nam je nasprotno oni žabi, ki se je, videč vola, tako trdovratno napihovala: mi smo se tam, kjer nam je že sama narava namenila velike naloge, poskakali v maliko in zaigrali pravi žabji koncert... in svet se nam smeja. Pri tem se zelo radi pozabljamo, da delamo vsaj za zvezo Slovenije in ne le Kočevja — z morjem. Dokazi, kakor bo tudi po slabši progii vlekla ista lokomotiva enak teret — če se le pristavi še ena lokomotiva od zadaj, bodo morda prepričali vse neposredne interese in njih zastopnike — trdoglavega, priprostelega Gorenjca pa nikakor ne morejo!

Sem za tisto progio, ki obenem najbolj odgovarja omenjenim svetovnim, vsedržavnim in vselovanskim interesom, če bi tudi morali napraviti še eno tretjo, povsem novo traso. Narodni interes zahteva, da to prvo glavno zvezo speljemo čez Ljubljano. Takšne trase pa bi morali poveriti v prvi vrsti našemu državljanu in se pri tem ne dati prevé poučevati od nobenih privatnih železničarjev.

v Nemčiji izredno interesirajo za dobro zvezo z Jadrantom, oziroma s Splitom, smo slišali že večkrat. Pisalo se je tudi, da bi morebiti bili tudi Čehi bili pripravljeni prevzeti del stroškov za to zvezo ter da bi Nemčija izgradila moderno luko na račun reparacij. Če so to danes morebiti le še domneve, sem prepričan, da ne bodo jutri — mi pa ne smemo pozabiti, da je naša jadranska obal edini kos odprtega morja v rokah vseh Slovanov, dasi "največ sveta otrokom sliši slave!" — Njena ohranitev je torej — več kot slovenskega in jugoslovanskega, vsaj pa več kot kočevskega pomena. Zavedajmo se tega, ker sovražniki se tega že zdavnaj zavedajo. Mislim, da se še ni gradila železnica, kjer bi nacionalni gospodarski, strateški in politični momenti bili tako močni in v takšnem skladu, kot so pri naši zvezi Slovenije — recte Slavije — z morjem.

Teh argumentov žal še nikjer nisem ne čital ne slišal razem načelno v je omenjeni spomenici, dasi se je prelože toliko črnila. Odkar so nam prijazni sosedje pokopali idejo koridorja, zdi se, da smo izgubili vsako širšo orientacijo. Zgodilo se nam je nasprotno oni žabi, ki se je, videč vola, tako trdovratno napihovala: mi smo se tam, kjer nam je že sama narava namenila velike naloge, poskakali v maliko in zaigrali pravi žabji koncert... in svet se nam smeja. Pri tem se zelo radi pozabljamo, da delamo vsaj za zvezo Slovenije in ne le Kočevja — z morjem. Dokazi, kakor bo tudi po slabši progii vlekla ista lokomotiva enak teret — če se le pristavi še ena lokomotiva od zadaj, bodo morda prepričali vse neposredne interese in njih zastopnike — trdoglavega, priprostelega Gorenjca pa nikakor ne morejo!

Sem za tisto progio, ki obenem najbolj odgovarja omenjenim svetovnim, vsedržavnim in vselovanskim interesom, če bi tudi morali napraviti še eno tretjo, povsem novo traso. Narodni interes zahteva, da to prvo glavno zvezo speljemo čez Ljubljano. Takšne trase pa bi morali poveriti v prvi vrsti našemu državljanu in se pri tem ne dati prevé poučevati od nobenih privatnih železničarjev.

ADVERTISEMENT.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER

DOBRÓ ZDRAVJE JE VREDNO ZLATIH DOLARJEV. — VSAKA DOBRA NAKAZNICA JE ZNAJME NJE DOBREGA ZDRAVJA.

Preizkúste nádhleho bolečine s prístáim Pain-Expellerjem, stárim družinským príjateljem. — Vstráčajte pri tvórných známkách Sídor's.

35 in 70 centov v lékárnách all pri F. A. RICHTER & CO. 104-114 S. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.
Drugi del: OBLIKOSLOVJE.
Tretji del: VAJE.
Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.
Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.
Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, cena s poštnino

\$1

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Avstrija in slovenske šole na Koroškem.

"Videnski Listy" so priobčili članek, iz katerega posnemamo: Slovenske šole v avstrijski republiki so po koroškem plebiscitu prenehale obstojati. Z nasiljem zatirana in preganjana slovenska manjšina si je izvojevala v koroški deželni zbor dva narodna poslance, nima pa niti ene slovenske šole. Vlada je takoj po plebiscitu zaprla dvoje zasebnih šol.

Prvo delo koroške deželne vlade po plebiscitu je bilo kršenje slovesne objave, da bo ščitila pravice slovenske manjšine Ker so do pred par leti obstojale slovenske šole, imajo Slovenci pravico zahtevati, da se slovenska deca poučuje v materinskem jeziku.

Leta 1861, so imeli koroški Slovenci 21 popolno slovenskih šol. Državni šolski zakon iz leta 1870, je zelo slabo vplival na šolstvo na Koroškem. Na okrožnico, ki je bila poslana vsem občinam, so zastopniki Slovencev odgovorili poveljno, ker so bili mnenja, da znanje nemškega jezika ne bo škodovalo deci. Toda glavni namen te okrožnice ni bil, da se slovenska deca nauči nemških, ampak da se germanizira.

Na ta način so nastale takozvane utrkvistične šole, ki bi ne bile slabe, da se je v njih poučevalo v narodnem duhu. Sloveščina se je vedno bolj izpodirvala, ker je vlada nameravala potom dvojezičnih šol ponemčiti slovenske pokrajine.

Slovensko šolsko društvo je leta 1914, priobčilo statistiko, iz katere je razvidno da v onem letu na sedanjem področju avstrijske republike ni bilo več niti ene slovenske šole, pač na 77 dvojezičnih in 22 nemških, od katerih sta bili dve mešarski. Te šole je obiskovalo 12.000 slovenskih in 1800 nemških otrok.

Po plebiscitu se je število nemške dece v nekaterih krajih povečalo, ker so na mesta slovenskih uradnikov poslali Nemce. V imenovanih šolah je v šolskem letu 1913-14 poučevalo v vsem 250 učiteljskih moči, od katerih je bilo za poučevanje sloveščine usposobljenih samo 58. Ostali 193 so znali slabo slovenski ali samo koroško narečje, 85 pa sploh nič.

Po plebiscitu so se razmere še bolj poslabšale. Vsi slovenski učitelji, ki so za časa plebiscita pokazali svoje slovensko mišljenje, so morali oditi, ker jih vlada ni hotela sprejeti v službo. Ostali so samo štirji. Vsi drugi pa so Nemci.

Na ta način kljub saint-germanski mirovni pogodbi zelo hitro napreduje germanizacija v nedavno popolnoma slovenskih krajih. Storili so se vsi mogoči koraki pri deželnem šolskem svetu, pri zvezni vladi, pri Zvezi narodov i t. d., toda avstrijska vlada niti niti niti dvoje zasebnih slovenskih šol v št. Rupertu pri Velikoveu in št. Jakobu v Rožu.

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

MAURETANIA	6. jun.	Cherbourg	ORDUNA	8. julija	Cherbourg
ST. PAUL	7. junija	Hamburg	LONE STAR ST.	8. julija	Cherbourg
BELVEDERE	7. junija	Trst	N. AMSTERDAM	8. julija	Boulogne
HANOVER	7. junija	Bremen	PRES. WILSON	8. julija	Trst
LA SAVOIE	10. jun.	Havre	ZEELEAND	8. julija	Cherbourg
G. WASH'GTON	10. jun.	Cherbourg	OROPESA	10. jun.	McMburg
HOMERIC	10. jun.	Cherbourg	ST. PAUL	12. julija	Hamburg
KROONLAND	10. jun.	Cherbourg	BERENGARIA	11. julija	Cherbourg
NOORDAM	10. jun.	Boulogne	JAUBAN	12. julija	Hamburg
AQUITANIA	13. jun.	Cherbourg	OLYMPIC	15. julija	Cherbourg
PARIS	14. junija	Havre	NOORDAM	15. julija	Boulogne
CHICAGO	15. jun.	Havre	LA SAVOIE	15. julija	Havre
ROTTERDAM	17. junija	Boulogne	G. WASH'GTON	15. julija	Cherbourg
MAJESTIC	17. junija	Cherbourg	MAURETANIA	15. julija	Trst
LAPLAND	17. jun.	Cherbourg	ARGENTINA	15. julija	Cherbourg
HUDSON	17. jun.	Bremen	KROONLAND	15. julija	Cherbourg
CARONIA	17. jun.	Cherbourg	HANOVER	19. julija	Bremen
VANDYCK	17. junija	Hamburg	LAPLAND	22. julija	Cherbourg
CARONIA	17. jun.	Hamburg	ANDANIA	22. julija	Cherbourg
BERENGARIA	20. junija	Cherbourg	ROTTERDAM	22. julija	Boulogne
MONGOLIA	21. jun.	Hamburg	HOMERIC	22. julija	Cherbourg
YORCK	21. junija	Bremen	LAFAYETTE	22. julija	Havre
OLYMPIC	24. jun.	Cherbourg	OROPESA	22. julija	Hamburg
ANTONIA	24. jun.	Havre	HUDSON	26. julija	Bremen
ORBITA	24. jun.	Bremen	MONGOLIA	26. julija	Hamburg
AMERICA	24. jun.	Bremen	FRANCE	26. julija	Trst
RYNDAM	24. jun.	Boulogne	CARONIA	29. julija	Cherbourg
FRANCE	27. jun.	Havre	MAJESTIC	29. julija	Cherbourg
MAURETANIA	27. jun.	Cherbourg	RYNDAM	29. julija	Boulogne
ROCHAMBEAU	28. jun.	Hamburg	VANDYCK	29. julija	Hamburg
LA TOURAINE	29. jun.	Havre	AMERICA	29. julija	Cherbourg
HOMERIC	1. julija	Cherbourg	AQUITANIA	1. avg.	Cherbourg
SAXONIA	1. julija	Hamburg	PARIS	2. avg.	Havre
PR. MATOIKKA	1. julija	Bremen	YORCK	2. avg.	Bremen
FINLAND	1. julija	Bremen	SAXONIA	3. avg.	Hamburg
AQUITANIA	4. julija	Cherbourg	CRETIC	8. avg.	Genoa
TUSCANIA	5. julija	Genoa	LA SAVOIE	12. avg.	Havre
SEYDLITZ	5. julija	Bremen	SEYDLITZ	16. avg.	Bremen
PARIS	5. julija	Havre	LAFAYETTE	19. avg.	Havre
ROCHAMBEAU	6. julija	Havre	PARIS	23. avg.	Havre
FINLAND	1. julija	Cherbourg	PRES. WILSON	26. avg.	Trst
MANCHURIA	6. julija	Hamburg	ARABIC	29. avg.	Genoa
ARABIC	8. julija	Genoa	HANOVER	30. avg.	Bremen
MAJESTIC	8. julija	Cherbourg			

ADVERTISEMENTS.

COSULICH LINE Pozor rojaki,

Naravnost v Jugoslavijo — ZNANIPARNIKI: IZBORNE UGODNOSTI. Ne imajo brezpotnih stroškov in zamude.

BELVEDERE - - - - 7. junija
PRES. WILSON - - - - 8. julija
ARGENTINA - - - - 15. julija

Vnaprej plačane karte za sorodnike ali prijatelje se lahko preskrbi pri bližnji parobrodni agenciji ali pri

PHILIPS BROS. & CO.
Generalni Agenti
WEST ST. NEW YORK

Nitra potniška služba iz New Yorka v TRST (preko Napolja) z American Mail parnikom PHILADELPHIA odpluje 1. JULIJA

Parnik PHILADELPHIA je eden najhitrejših, največjih in najbolj razkošno opremljenih parnikov, ki vozijo med New Yorkom in pristanišči Sredozemskega morja.

Prvi, drugi in tretji razred. Izvrsne kabine tretjega razreda za 2, 4, ali 6 oseb. Dostojna priobeda.

Za cene in preskrbitev prostora, vprašajte pri lokalnih agentih ali

JOHN J. DWYER
Generalni potniški agent
150 BROADWAY NEW YORK

DELO DOBI NA FARM
prileten mož takoj. Kateri se je naveličal delati po tovarnah ali majnah, naj se obrne na gospodarja: Anton Habine, East Worcester, New York.

IZ PROSTE ROKE SE PRODA
več hiš in njiv. Opozorjam zlasti vrhničane, naj se obrnejo pisмено na g. Gabriela Jelovška, Vrhnika, Slovenija, Jugoslavija.

(3-6-6)

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA

Beograd, Celje, Caviat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jajce, Keržula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA NEMSKA AVSTRIJA
Trst, Opatija, Zadar. Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in por. al denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji, in Nemški Avstriji ter izvajamo teke v kromah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne listke na vse kraje in za vse črte. (Vidi zgoraj kretanje parnikov.) Kadar ste na poti v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam bo izplačalo, ako